

Dumisani u tsalela magazini atikili ya xikolo xa yena.

U burisana na vana exikolweni hi ntokoto wa vona eka ntungukulu wa *Covid-19*.

U ya burisana na vana hi nkarhi wa ku wisa.

“Xana a wu anakanya yini ro sungula loko u twa hi vhayirasi ya Khorona?” a vutisa Dumisani.

“Vanhu vo tala va kholwa leswi va swi vonaka, ku nga ri leswi va swi twaka. Emasunguleni, van’wana a va ku vhayirasi a yi kona,” ku vula Moses.

Moses a ya emahlweni, "Vanhu van'wana a va nga swi lavi ku landzelela milawu. Ndzi va byerile, hinkwerhu ho fanela hi ku landzelela milawu ya ntungukulu, hikuva loko hi nga endli tano, vhayirasi a yi nga heli..."

"Ekaya na le mugangeni, hi landzelerile milawu!" ku kavanyeta Zwanga.

Zwanga i hahlwa ra Muxe. Muxe u languta Zwanga.

“U na ntiyiso wa sweswo?” ku vutisa Moses.

A ndzi vuli vanhu hinkwavo emugangeni, kambe van’wana a vona!” ku vula Zwanga a ri karhi a kombisa ku vilela.

Vadyondzi lavan’wana va hleka. A swi fana na le ka hinkwavo.

“A ku ri na milawu na swipimelo swo tala!” Zwanga a kombisa ku karhateka.

A ya emahlweni, “U nga khumbi xikandza xa wena, u nga khumbi nhompfu ya wena, u nga khumbi nomu wa wena, u nga fambi hi bazi leri gandlaneke. Hlamba swandla, basisa, ambala xipfalanomu, siya vangwa exikarhi ka wena na van’wana...”

Zwanga a helela hi loya.

Moses a ku, "Ya ne, ku pfaleriwa ko sungula a ku tika swinene!"

Dumisani a vutisa ntlawa, "Xana mi endlile yini hi nkarhi wa ku pfaleriwa?"

Ku hlamula Mpho, "A ku nga ri kahle! Lexi munhu a endla xona a ku ri ku tshama ekaya na ku vona thelevhixini. Ekusunguleni, a wu nga ta ya ehandle."

"A swi tika ku hlaya ekaya hikuva ku na huwa yo tala," ku vula Basani.

"A ndzi ndzexe, a ndzi lava munhu wa ku ndzi hlamusela ntirho lowu a ndzi nyikiwile wona," ku vula Bongi.

"A ndzi xaniseka hi ntirho wo tala wa xikolo," ku vula Mpho.

"A wu tsakile loko ku pfuriwa swikolo nakambe?" ku vutisa Dumisani.

"Leswi a ndzi anakanya swona hi ku vuyela etlilasini i ku a swi hlayisekangi ku vuyela exikolweni," ku hlamula Andzani.

Abdul a pfumela, "Hina tanihi vadyondzi hi nga hluleka ku landzelela swipimelo kumbe hi rivala."

"A ndzi anakanya leswaku swikolo a swi fanelangi swi pfula,"
ku vula Basani.

Mpho a ku, "A ndzi tsakile swinene ku vuyela eka kamara ro
dyondzela, ku vuyela exikolweni."

"Na mina!" ku vula Muxe, naswona Zwanga a pfumela hi
nhloko.

"Xana ku hambanile yini exikolweni sweswi?" ku vutisa
Dumisani.

Muxe a sungula, “Ku na nchumu wun’we lowu nga cinca kusukela loko ntungukulu wa *Covid-19* wu sungurile naswona i ...”

“... i ku swilo hinkwaswo swi cincile!” Zwanga a hetisa xivulwa xa makwavo wa yena.

Vanghana va vona va hleka na ku pfumela. Nsimbi ya xikolo yi rila, i nkarhi wa ku vuyela etlilasini.

—Swivutiso

1. Xana ro sungula a wu anakanya yini loko u twa hi *Covid-19*? Hi kombela u hlamusela.
2. Hlamusela rito rin'wana na rin'wana hi marito ma wena: ntungukulu, nxuvo, mpfalelo.
3. Kuma marito eka xitori lama vulaka leswi hambaneke na: ku hela, ku rila, ku pfumala nchumu, ku antswa.
4. Hikokwalaho ka yini swi laveka mikarhi hinkwayo ku hlamba mavoko ya hina?
5. Xana hi yihi milawu leyi xikolo xa wena xi languteleke leswaku u yi landzelela? Hikokwalaho ka yini u ehleketa leswaku i swa nkoka?
6. Xana 'Ku cincile nchumu wun'we ntsena' swi vula yini?
7. Xana u vona onge i yini lexi leteleke mfumo eka ku pfula xikolo?

Buku leyi ya xitori yi huma eka swiviko swa
Xiyanimoya xa RX. Xiyanimoya xa RX i xitichi xa
xiyanimoya xa le ka inthanete, lexi nga xa vana no
haxiwa hi vana.

Xiyanimoya xi fambisiwaka kusuka eRed Cross War
Memorial Children's Hospital eCape Town.

Xiyanimoya xa RX xi pfuna vana ku rungula switori
hi timhaka leti nga ta nkoka eka vona.

[Endzela xiyanimoya xa RX](#)